

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АЙДАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАРЫ

2018 елның 19 сентябре

№ 103

**“Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Айдар авыл жирлеге”
берәмлегендә кумәк
тыңлаулар (ижтимагый
фикер алышу) оештыру
һәм уздыру тәртибе
турындагы Нигезләмәне
раслау хакында**

“Россия Федерациясендә жирле Узидарә оештыруның гомуми принциплары» турындагы бнчы октяберендәге 2003 елның 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге” берәмлегендә ачык тыңлаулар (ижтимагый фикер алышу) оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы Нигезләмәне кушымта нигезендәрасларга.

2.Әлеге карарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга.

**Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Айдар авыл жирлеге башлыгы**

Х.Ш. Хасаншин

тыңлаулар мәсьәләләре буенча чыгыш ясауга Үзләренң гаризаларын биргән жәмәгатьчелек вәкилләре;

оештыру комитеты - ачык тыңлауларны әзерләү һәм Үткәрү буенча оештыру эшләрен гамәлгә ашыручы, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль район” муниципаль берәмлеге жирле Үзидарә органнарының вазыйфаи затларыннан, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге дэҮлэт Советы депутатларыннан, жжәмәгатьчелек һәм гражданның инициативалы теркемнәре вәкилләреннән формалашкан(оешкан) коллегияль орган;

ижтимагый фикер алытү - жәмәгать күзәтчелеге (контроле) максатларында кулланылган ижтимагый әһәмияттәге мәсьәләләр , шулай ук жирле Үзидарә органнары карарлары проектлары буенча халык алдында(публично) фикер алышу. Бу фикер алышуда тиешле карар мәнфәгатьләренә кагылган жирле Үзидарә органнарының һәм оешмаларның вәкаләтле затларының, гражданны һәм ижтимагый берләшмәләр вәкилләренң катнашуы мәжбүри.

ачык тыңлаулар эксперты - ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча махсус белемнәре булган һәм бу статуста вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән зат. Эксперт язмача рәвештә ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча рекомендацияләр тәкъдим итә һәм , аларны аргументацияләү өчен, фикер алышуларда катнаша.

“Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенң жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу»;

2нче статья. Ачык тыңлаулар уздыру максаты

Ачык тыңлаулар Әлеге максатларда үткәрелә:

“Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге” муниципаль берәмлегенң жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге » жирле муниципаль берәмлеге халкы катнашында мәжбүритәртиптә ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый актларның проектларын тикшерү .

ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр буенча жәмәгать фикерен ачыкклау һәм исәпкә алу.

ачык тыңлауларны әзерләү, уздыру һәм нәтижеләрен билгеләү экспертларның ачыклығы, хәбәрдарлығы, ирекчелеге, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3нче статья. Ачык тыңлауларга чыгарылган сораулар

1. Ачык тыңлаулар жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үткәрелә. Ачык тыңлаулар нәтижәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим рәвешендә була.

2. Ачык тыңлауларга мәжбүритәртиптә чыгарыла:

1) Россия Федерациясе Конституциясе нигезләмәләрен, федераль законнары, конституцияне (устав) яки Россия Федерациясе субъекты законнарын төгәл итеп янадан кабул итү формасында, Уставыны шушы

норматив хокукый актлар халәтенә китерүмаксатларында, Уставка үзгәрешләр кертелә. Шул очрактан кала, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге Уставының проекты (алга таба - Устав), шулай ук Уставка Үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге Советы Карары проекты.

2) жирле бюджет проекты һәм аның үтәләше турында хисап (отчет);

3) “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлегенә социаль-иқтисади үсеш стратегиясе проекты;

4) “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеген үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр.

Чыгарма(исключение):

2003 елның бнчы октябрдәге 131-ФЗ номерлы “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оешмасының гомуми принциплары турында”гы Федераль законның 13нче статьясы нигезендә, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеген үзгәртеп кору өчен “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге халкының тавыш бирү юлы белән яки гражданныр жыеннарында ризалыгы таләп ителә;

4) генераль план проекты, жирдән файдалану кагыйдәләре һәм төзелешләр проекты, территорияне планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проект, жир участогын яки капитал төзелеш объектын куллануның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү карары проекты, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карары проекты, капитал төзелеш объектлары реконструкцияләре, расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда жир участокларының һәм капитал төзелеш объектларының рөхсәт ителгән кулланылышының бер төрен шундый башка кулланылыш төренә үзгәртү сораулары буенча...,

5) халык алдында сервитутлар билгеләү сораулары;

6) жылылык белән тәмин итү схемасы проекты;

7) федераль законлылык тарафыннан билгеләнгән башка сораулар;

3. һәр мәсьәлә буенча төрле яклап һәм тулысынча фикер алышуга каршылык булмаган очракта, берничә мәсьәлә буенча бер ук вакытта ачык тыңлаулар үткәргә рөхсәт ителә;

4. Башка финанслау Россия Федерациясе законнары тарафыннан билгеләнмәгән булса, ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру жирле бюджет хисабына финанслана.

4нче статья. Ачык тыңлаулар инициаторлары

Ачык тыңлаулар, Регламент нигезендә, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге

Советы, (алга таба - Совет), “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба - Башлык) инициативасы, халык инициативасы буенча Үткәрелә.

Ачык тыңлаулар үткәрү буенча халык инициативасы 15 кешедән дә ким булмаган, 18 яше тулган гражданның төркеменнән булырга мөмкин .

2нче бүлек. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ БИЛГЕЛӘУ

3нче статья. Ачык тыңлауларны билгеләү

1. Халык яки Совет инициативасы буенча үткәрелә торган ачык тыңлаулар, Совет карары белән билгеләнә .

Башлык инициативасы буенча үткәрелә торган ачык тыңлаулар, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлеге Башлык карары белән билгеләнә.

Ачык тыңлаулар Россия Федерациясенең канунчылыгы тарафыннан жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кергән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

2. Ачык тыңлаулар уздыру турында халыкның инициативасын белдерүчеләр һәм инициативаны күтәрәп алу буенча халыктан имзалар җыю өчен 15 кешедән дә ким булмаган инициатива төркеме формалаша.

2.1. Инициатива төркеме Советка тәкъдим итә:

1 нче номерлы кушымта нигезендә, гражданның инициатив төркеменен вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган форма буенча, ачык тыңлаулар мәсьәләсен күрсәтеп, ачык тыңлауларны билгеләү турындагы гариза һәм аларны уздыруның мөһимлеген дәлилләү;

- муниципаль акт проекты;

- (фикер алыту өчен жәмәгать тыңлауларына куелган очракта) муниципаль хокукый актының максатларын һәм Төп Нигезләмәләрен, аны кабул итүнең мөһимлеген дәлиллегән аңлатма язуы;

- (гамәлгә ашыру өчен өстәмә матди һәм башка чыгымнар таләп итә торган муниципаль хокукый акты, жәмәгать тыңлауларына карау өчен куелган очракта) финанс-икътисадый нигезләү;

- 2 нче номерлы кушымта нигезендәге форма буенча, гражданның инициатив төркеме исемлеге;

- гражданның инициатив төркемен төзү турында карар кабул ителгән җыелыш беркетмәсе;

- (муниципаль хокукый акты жәмәгать тыңлауларына карау өчен куелган очракта) битләр санын, шулай ук муниципаль хокукый акт проекты докладчысын күрсәтеп инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән, исемлекле инициатив төркем вәкаләтле вәкиле нең вәкиле тарафыннан имзаланган бергә теркәп жибәрелә торган (сопроводительное) хат;

Гариза һәм беркетмә рәислек итүче (гражданның инициатив төркеменен вәкаләтле вәкиленең вәкиле) һәм инициатив төркем җыелышының сәркатибе тарафыннан имзаланган булырга тиеш;

2.2. Әгәр Советка бер үк вакытта чын статьяның 2.1 пунктчасында билгелеләнгән барлык документлар да тәкъдим ителгән булса, гариза бирелгән булып санала;

2.3. Советка гариза һәм аңа өстәлгән документлар кергән көннән алып 30 көнлек срок эчендә, жәмәгать тыңлаулары уздыруны хуплаган халыкның -

чын Нигезлэмәнен 3 нче номерлы кушымтасы формасы буенча “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлегендә яшәүче 18 яшь тулган халыкның гомуми саныннан 1% ким булмаган яшәүчеләрнен имзалары инициатив төркем тарафыннан жыелган һәм тапшырылган булырга тиеш.

Имзалар Советка жәмәгать тыңлаулары уздыру инициативасын тәкъдим иту турындагы гариза биргән көннен алып жыелырга мөмкин.

Кул кую кәгазенә кул куелмаган ысул яки карандаш белән мәгълуматлар кертергә рөхсәт ителми. Гражданнар турындагы һәм даталарда тиешле мәгълуматлардәгә төзәтүләрне язылу кәгазенә кертү һәм раслау имзалары, шуңа бәйлә рәвештә, гражданнар һәм имзаларны жыючылар тарафыннан килешенгән булырга тиеш.

2.4. Язылу кәгазьләре тапшырылганнан алып, 10 көн эчендә Совет эш төркеме төзи һәм язылу кәгазьләрендә тәкъдим ителгән мәгълуматларны тикшеру уздыра.

Кул кую кәгазьләрендәгә имзаларны һәм мәгълуматларны тикшеру нәтижеләре буенча, имза хакыйкый яисә хакыйкый тугел дип таныла ала. Чын Нигезләмә нигезендә Әлегә имзалар хакыйкый тугел дип билгеләнмәгән очракта хакыйкый була.

Хакыйкый булмаган имзалар яки имзалар жыю тәртибен бозып жыелган һәм (яки) тутырылган язылу кәгазе дип:

- 1) Имзалар жыю чорыннан тыш жыелган имзалар;
- 2) “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлегендә яшәүче халыкның 18 яше тулмаган вәкилләре;
- 3) Кул кую кәгазенә үз кулы белән үз имзасын кую датасын күрсәтмәгән гражданнарның имзасы;
- 4) кул куелмаган ысул яки карандаш белән мәгълуматлар кертелгән имзалар;
- 5) Гражданнар турындагы һәм даталарда тиешле мәгълуматлардәгә төзәтүләрне язылу кәгазенә кертү һәм раслау имзалары (ул төзәтүләр гражданнар һәм имзаларны жыючылар тарафыннан махсус килешенмәгән очракта);
- 6) Формасы 3нче номерлы кушымтадагы чын Нигезләмә таләпләренә туры килми торган кул кую кәгазендәгә барлык имзалар таныла.

Тикшеру нәтижеләре кул кую кәгазьләренә тикшеру беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4нче номерлы кушымта).

2.5. Чираттагы Совет утырышында, кул кую кәгазьләре кергән көннен 15 көнлек вакыт дәверендә , ачык тыңлаулар билгеләү турындагы карар яисә ачык тыңлаулар турындагы гаризаны кире кагу карары кабул ителә , әгәр :

- 1) ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр жирле узидарә органнары компетенциясенә кермәсә (Әлегә Нигезләмәнен 3 нче номерлы искәрмәсендәгә очрактан кала);
- 2) ачык тыңлауларны уздыру турындагы халык инициативасын алга чыгару өчен тәкъдим ителгән хакыйкый имзалар саны гына житми ;
- 3) алга чыгару инициативасының тәртибе үтәлмәгән;
- 4) каралырга тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукый акт

проект Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституция законнарына, федераль законнарга, башка норматив хокукый актларга туры килми;

5) шушы мәсьәлә чыгарылган тыңлаулар уздырылган датадан соң елдан кимрәк вакыт узган.

2.6. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу, ачык тыңлауларны билгеләү өчен, баш тарту китереп чыгарган житешсезлекләрне бетергән очракта, инициатив төркем тарафыннан документларны кабат кертүгә каршылык булып тормый.

2.7. Ачык тыңлауларны билгеләү мәсьәләсе Совет тарафыннан Совет регламенты нигезендә карала.

2.8. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу булган очракта, Совет, эшче көннәрдә хисапланган 5 көнлек срокта, гражданның инициатив төркеменә вәкаләтле вәкиле адресына язма мотивлаштырылган хәбәрнамә жиберә (юллый).

3. Ачык тыңлауларны билгеләүче совет, Башлык, тыңлауларның мәсьәләсе, вакыты, һәм үткәрү урыны, оештыру комитеты составы, исәпкә алу буенча тәкъдимнәр тәртибе һәм ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты турында фикер алышуда гражданның катнашуы турында мәгълүматле тиешле муниципаль актлар кабул ителәр.

Ачык тыңлауларны үткәрү датасы, федераль канунчылык, Устав һәм әлеге Нигезләмә тарафыннан башка билгеләү булмаганда, ачык тыңлаулар билгеләү турындагы муниципаль хокукый акт кабул ителгән көннән 30 көнлек срокта билгеләнә.

Бичы статья Ачык тыңлаулар турында мәгълүмат биру.

1. “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлеге халкына ачык тыңлаулар турында игълан бирү, тыңлаулар уздырган көнгә кадәр эшкөннәрдә хисапланган 10 көнлек дәвердә, (федераль канунчылык, Устав һәм әлеге Нигезләмә тарафыннан башка билгеләү булмаганда), ачык тыңлаулар билгеләү турындагы муниципаль хокукый акт турында фикер алышунуң проект-кушымтасы белән муниципаль хокукый акт билгеләү турында игълан итү (аны карау өчен ачык тыңлауларга керткән очракта), массакүләм мәгълүмат чараларында, рәсми сайтта һәм (яки) башка мәгълүмат системалары өчен мәгълүмат стендында бастырып чыгару юлы белән башкарыла.

1.1 Ачык тыңлаулар нәтижеләре массакүләм мәгълүмат чараларында, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенә” муниципаль берәмлегенә рәсми сайтында һәм (яисә) башка мәгълүмат системалары һәм мәгълүмат стендларында басылып чыга.

Мәгълүмати стендлар яхшы күренә торган урыннарда, мәгълүмат кулланучыларның күрә алу мөмкинлекләрен тәэмин итүне исәпкә алып урнаштырыла.

Мәгълүмат стендларны урнаштыру, эргономика таләпләренә туры китереп, мәгълүмат кулланучының озак вакытлар мәжбүр ителгән унайсыз халәттә торы кирәклеге гамәлдән чыгарып гамәлгә ашырылырга тиеш.

Мәгълүмати стендларны төсле рәвештә бизәү эстетик таләпләргә туры

килергә тиеш. Мәгълүмати стендлар, мәгълүмати битләр сыярлык А4 форматлы кесәләр белән тулыландырылырга мөмкин .

2. Жәмәгать тыңлауларында яки жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проект экспозициясен үткәрү мәйданы, шулай ук проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү вакыты, килештерү буенча гавами тыңлаулар яисә жәмәгать фикер алышуларын үткәрү турында хәбәр итүгә кертелә.

Экспозиция эшләгән чорда килүчеләр өчен консультацияләр, проект турында басма мәгълүмати материаллар тарату оештырыла.

Экспозициягә килүчеләр тикшерелүче проектка, мәсьәләгә карата үзләренең тәкъдимнәрен, кисәтүләрен язмага рәвештә экспозициягә килүчеләрнең исәбен алу һәм тәкъдимнәр, искәртмәләр язу өчен тиешле китапка (журнал) кертергә хокуклы.

Экспозиция проектына:

- проект;

- проектка анлатмалы хат;

- Россия Федерациясенең законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасының законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә алынган документлар килештерүләре күчермәләре;

- ачык тыңлаулар яисә проект буенча иҗтимагый фикер алышуну (массакуләм мәгълүмат чарасынын ял мәгълүматларын күрсәтеп) уздыру турында мәгълүмати хәбәр итүне бастырып чыгару күчермәсе;

- тикшерелүче проект буенча гражданнарны хәбәрләү максатыннан, (проектнын әзерләү (эшләү) оештыручысы андый материаллар белән тәмин иткән очракта) башка мәгълүмати һәм демонстрацион материаллар тапшырыла;

3 бүлек. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ ӘЗЕРЛӘУ ҺӘМ УЗДЫРУ

7нче статья. Ачык тыңлауларны әзерләүне оештыру һәм уздыру

1. Ачык тыңлаулар “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлегендә яшәүче халык өчен унайлы вакытта үткәрелә (ачык тыңлауларны эш көне булмаган вакытларда 11.00 сәгатътән 18.00 сәгатъкә яисә эш көннәрендә 17.00 сәгатътән башлап 22.00 сәгатътән дә сонга калмыйча үткәрергә кинәш ителә).

2. Халык алдында тыңлауларны билгеләү турында карар кабул иткән жирле үзидарә органынын оештыру комитетын “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлегенең вәкиллекле органы депутатларыннан, “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә” муниципаль берәмлегенең башкарма комитеты хезмәткәрләреннән, иҗтимагый оешмалар вәкилләреннән, гражданнар инициатив төркемнәреннән торган, (әгәр ачык тыңлауларның уздыру инициаторы булып гражданнарның инициатив төркеме чыгыш ясага) саны 5 кешедән ким булмаган оештыру комитеты формалаштыра.

Оештыру комитеты, формалашканнан соң 3 көннән дә сонга калмыйча,

беренче утырышта үз составыннан рәис, рәис урынбасары һәм сәркатип сайлый. Оештыру комитеты, утырышта әгъзаларының яртысыннан артыгы булганда, карарлар кабул итәргә хокуклы.

Оештыру комитеты катнашырга теләучеләрнең тыңлаулар үткәрелә торган бинага каршылыксыз керү мөмкинлеген тәмин итәргә бурычлы.

Оештыру комитеты тыңлаулар уздырыла торган көнне ачык тыңлауларда катнашучыларны теркәүне оештыра.

3. Жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче булып оештыру комитеты рәисе тора. Рәислек итүче ачык тыңлауларны ача, тыңлаулар буенча сорау (сораулар), тыңлауларны үткәрү тәртибенә карата тәкъдимнәр яңгырата, үзе, сәркатибе һәм экспертлар белән таныштыра, тыңлаулар үткәрүнең инициаторларын атый. Оештыру комитеты сәркатибе ачык тыңлаулар беркетмәсен алып бара.

4. Рәислек итүче фикер алышу буенча үткәрелә торган мәсьәләне игълан итә һәм ачык тыңлаулар үткәрү инициаторлары белән вәкаләтле вәкиллек итүче затка, экспертларга, шулай ук чыгыш ясау хокукына ия булган ачык тыңлауларда катнашучыларга сүз бирә.

Чыгышлар чираты оештыру комитеты тарафыннан теркәлгән гаризалар бирелу чираты белән билгеләнә.

5. Тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән экспертлар, узләренә рекомендацияләрен алып ташларга һәм (яки) ачык тыңлауларның башка катнашучылары тарафыннан тәкъдим ителгән тәкъдимнәренә кушылырга хокуклы.

Фикер алышунәтижеләре буенча жирле әһәмияткә ия, ачык тыңлауларга чыгарылган сорауны (сорауларны) читү буенча бердәм тәкъдимнәр һәм рекомендацияләр исемлегә төзелә (чыгарма булып ачык тыңлауларда катнашучылар алып ташлаган тәкъдимнәр һәм рекомендацияләр тора).

6. Рәислек итүче, тәкъдимнәр һәм рекомендацияләр белән йомгаклау документы төзегәннән соң, жирле әһәмияткә ия мәсьәләне хәл итүнең (сораулар) йомгаклау вариантын катнашучылар тавыш бирүенә куя.

Ачык тыңлауларда мәсьәләне хәл итү ачык тавыш биру юлы белән теркәлгән тыңлауларында катнашучыларның гади купчелек тавышы белән кабул ителә.

Тыңлауларда катнашучы һәр кеше бер тавышка ия, аны ул жирле әһәмияткә мәсьәләнең тәкъдим ителгән карары өчен (аңа каршы яки тавыш бирүдән тыелып торам дип) бирә. Тавыш биру нәтижеләре беркетмәгә теркәлә (кертелә). Беркетмә ачык тыңлаулар рәислек итүчесе һәм сәркатибе тарафыннан имзалана.

7. Ачык тыңлаулар беркетмәсе нигезендә, ачык тыңлауларны уздырганнан соң эш көннәре белән хисапланган 3 көнлек дәвер эчендә, ачык тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә төзелә (бнчы номерлы кушымта), анда:

- 1) ачык тыңлауларга чыгарылган сорау (сораулар);
- 2) ачык тыңлауларны үткәрүнең инициаторы (башлап йөрүчесе);
- 3) ачык тыңлауларны билгеләү турындагы хокукый актың атамасы, датасы, номеры, шулай ук аны бастырып чыгару (халыкка житкерү) датасы;

4) ачык тыңлауларны үткөрүнең датасы, вакыты һәм үткөрү урыны;
5) ачык тыңлауларны үткөрүче оештыру комитеты;
6) ачык тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән чыгыш ясарга хокук алуучылар турында мәгълумат;

7) ачык тыңлауларга чыгарылган жирле әһәмияттәге сорауны (сорауларны) чит итүбунча тәкъдимнәрнең һәм рекомендацияләрнең бердәм исемлеге. Чыгарма: ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан алып ташланган тәкъдимнәр һәм рекомендацияләр;

8) жирле әһәмияткә ия мәсьәләне хәл итүнең йомгаклау варианты;

9) ачык тыңлауларда катнашучыларның тавыш биру нәтижәләре күрсәтелә.

8. Ачык тыңлауларның нәтижәләре турындагы бәяләмә оештыру комитетының рәйсе һәм сәркатибе тарафыннан имзалана һәм ачык тыңлауларны уздырганнан соң эш көннәре белән хисапланган 3 көнлек дәвер эчендә бастырылырга (халыкка житкерелергә) тиеш була.

9. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә жирле узидарә органы, мәсьәләләрне һәм сорауларны кабул иту, ачык тыңлауларга чыгару бунча жаваплы кеше тарафыннан мәжбури каралырга тиеш.

10. Бәяләмә нәтижәләре, ачык тыңлауларның нәтижәләре турындагы бәяләмәне жирле узидарә органы вәкаләтле вәкиле караганнан соң эш көннәре белән хисапланган 3 көнлек дәвер эчендә, мәжбури тәртиптә ачык тыңлаулар инициаторлары тарафыннан муниципаль берәмлек халкына бастырып чыгару (халыкка житкерү) юлы белән житкерелә.

11. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә, Россия Федерациясе законлылыгы тарафыннан билгеләнгән очраклардан тыш, тәкъдим рәвешендә була.

**4нче булек. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК УСТАВЫНЫҢ
ПРОЕКТЫ, УСТАВКА УЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТУРЫНДАГЫ СОВЕТ
КАРАРЫ ПРОЕКТЫ, ЖИРЛЕ БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫ ҺӘМ АНЫҢ
ҮТӘЛӘШЕ БУЕНЧА ОТЧЕТЫ, МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКНЕ
УЗГӘРТЕП КОРУ МӘСЬӘЛӘСЕ, МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕКЛӘРНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННАРЫ ПРОЕКТЛАРЫ
БУЕНЧА АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ ОЕШТЫРУ ҺӘМ УЗДЫРУ
ҮЗЕНЧӘЛЕКЛӘРЕ**

**8нче статья. “Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы
Айдар авыл жирлегә” муниципаль берзмлеге Уставының проектын һәм
Уставка узгәрешләр кертү турындагы Совет карары проектын
жәмәгәт тыңлауларында карау үзенчәлекләре**

1. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы Устав проекты һәм Совет карарлары проекты, “Россия Федерациясендә жирле узидарә оештырунын гомуми принциплары турында”гы 2003 елнын бнчы октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законында һәм Уставта каралаган үзенчәлекләрне исәпкә алып, ачык тыңлауларда карала.

2. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы Устав проекты һәм Совет карарлары проекты Совет тарафыннан аны кабул итү турындагы мәсьәләне карауга 30 көннән дә кичекмичә рәсми

бастырылырга (халыкка житкерелергә) тиеш. Бер үк вакытта күрсәтелгән проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе, анын буенча фикер алышуда гражданның катнашу тәртибе, шулай ук проект буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында Совет карары басылып чыга.

Уставка Россия Федерациясе Конституциясе Нигезләмәләренен, федераль законнарнын, Татарстан Республикасы Конституциясенен, Татарстан Республикасы законнарынын төгәл кабатлап эшләү кебек формадагы үзгәрешләре кертелгәндә, Уставны шушы норматив хокукый актлар халәтенә китеру максатларында, Совет карарларынын Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, шулай ук анын буенча фикер алышуда гражданның катнашу тәртибе турындагы проект буенча тәкъдимнәр исәп тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

3. Устав проекты яки Совет карары проекты буенча Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы ачык тыңлаулар, күрсәтелгән проектлар бастырып чыгарылганнан соң, кимендә 10 көн дигәндә, Устав тарафыннан билгеләнгән вакытта үткәрелә.

4. Муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акт Советы карары проекты яки Устав проекты буенча ачык тыңлаулар үткәрү буенча вәкаләтле орган булып оештыру комитеты тора.

9нчы Статъя. Ачык тыңлауларда жирле бюджет проектын һәм анын үтәләше буенча отчет биру үзенчәлекләрен карау

1. Жирле бюджет проекты һәм анын үтәләше турындагы еллык отчет ачык тыңлауларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар, Устав, «Татарстан Республикасы»Теләче муниципаль районы муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы Нигезләмә тарафыннан каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып карала.

2. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлауларны һәм жирле бюджет үтәләше турындагы отчетны гамәлгә ашыручы орган булып оештыру комитеты тора.

Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлауларны билгеләү турындагы карарны кабул итүче һәм жирле бюджет үтәләше турындагы отчетны гамәлгә ашыручы орган булып муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы тора.

3. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлауларны билгеләү турында, жирле бюджет үтәләше турындагы отчет буенча карарлар, кабул ителгәннән соң 10 көнлек срокта бастырылырга тиеш.

4. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар, жирле бюджет үтәләше турындагы отчет (жирле бюджет үтәләше турындагы хисап) жирле бюджет проекты бастырып чыгарылганнан соң, ким дигәндә, 15 календарь көннәреннән соң үткәрелә.

10нчы Статъя. Жәмәгать тыңлауларында муниципаль берәмлекнен социаль-икътисади усешенен стратегиясе проектын карау үзенчәлекләре.

Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади усешенен стратегиясе проектларына кагылышлы мәсьәләләр, 2003 елның бнчы октябездәге 131-ФЗ

номерлы “Россия Федерациясендә жирле узидарә оештыруның гомуми принциплары турында”гы Федераль закон, 2014 елның 28 нче июнендәге 172-ФЗ номерлы “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында”гы Федераль закон тарафыннан каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып ачык тыңлауларга чыгарыла.

11нче Статъя. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләне жәмәгать тыңлауларында карау үзенчәлекләре.

1. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлаулар 2003 елның бнчы октябрдәге 131-ФЗ номерлы “Россия Федерациясендә жирле узидарә оештыруның гомуми принциплары турында”гы Федераль законның 13нче маддәсендә каралган очракларда үткәрелә. Чыгарма: курсәтелгән Федераль законның 13нче маддәсенен 5нче өлеше.

3. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы сораулар буенча ачык тыңлаулар үткәрү буенча вәкаләтле орган булып оештыру комитеты тора.

12нче Статъя. Ижтимагый фикер алышуларда, ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекләрнең территорияль планлаштыру документлары проектлары буенча сораулар карау үзенчәлекләре.

Генераль планнар проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш проектларына, территорияләрне планлаштыру проектларына, территорияне ызанлау проектларына, территорияләрне төзекләндерү проектларына, алда курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күз алдында тотучы проектларга, жир участогын яки капитал төзелеш объектын куллануның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, рөхсәт ителгән төзелешнең аерым параметрларынан кире кагылуга рөхсәт биру карары проектларына, капитал төзелеш объектын реконструкцияләүгә, расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, жир участогын һәм капитал төзелеш объектын куллануын рөхсәт ителгән бер төрен башка шундый ук куллану төренә кагылган мәсьәләләр, Россия Федерациясенен шәһәр төзелеше кодексы тарафыннан билгеләнгән Нигезләмәләрен исәпкә алып, шулай ук ижтимагый фикер алышуга чыгарыла ала.

Жирлекләрнең генераль планнарының, шәһәр округларының генераль планнарының проектлары буенча жәмәгать фикер алышуын, ачык тыңлауларны оештыруын һәм уздыруның үзенчәлекләре Россия Федерациясенен шәһәр төзелеше кодексының 28нче маддәсендә китерелгән.

Жирлекләрнең генераль планнарына, шәһәр округларының генераль планнарына (алга таба - ижтимагый фикер алышу яки ачык тыңлаулар) үзгәрешләр кертүне күздә тоткан жирлекләрнең генераль планнарының, шәһәр округларының генераль планнарының проектлары буенча жәмәгать фикер алышуы, ачык тыңлаулар муниципаль берәмлекнең һәр торак пунктында үткәрелә.

Ижтимагый фикер алышуда яки ачык тыңлауларда катнашучыларны, ижтимагый фикер алышуда яки ачык тыңлауларда катнашу өчен тигез

мөмкинлекләр белән тәмин иту максатларында, ижтимагый фикер алышуяки ачык тыңлаулар уздырганга торақ пункт территориясе өлешләргә буленгән булырга мөмкин .

Ижтимагый фикер алышуларнын яки ачык тыңлауларнын вакыты, аларны үткәрү турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр итүдән алып ижтимагый фикер алышуларнын яки ачык тыңлауларнын нәтижәләре турында бастырып чыгаруга кадәр муниципаль берәмлекнең уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органынын норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан кимрәк, өч айдан артыграк була алмый.

Жирле администрация Башлыгы, ижтимагый фикер алышуларнын яки ачык тыңлауларнын нәтижәләрен исәпкә алып:

- 1) генераль паннын проекты белән ризалыгы һәм аны муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына жибәрү турында;
- 2) генераль паннын проектын кире кагу һәм аны эшләп бетерүгә жибәрү турында карар кабул итә.

13нче маддә. Жәмгыять сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлаулар уздырунын үзенчәлекләре

1. Жәмгыять сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлауларда катнашухокукына территориясендә жәмгыять сервитутлары билгеләү каралган «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә даими яисә күбесенчә яшәүче, тыңлаулар үткәрү көненә 18 яше тулган һәр граждандан ия.

Гражданнарнын ачык тыңлауларында катнашуы үз теләкләре белән башкарыла. Ачык тыңлауларда «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләр, барлык милек формаларынын коммерциячел һәм коммерциячел булмаган оешмалар катнашучылар була ала.

2. Ачык тыңлаулар 13 маддәнең 1 пунктында курсәтелгәнчә, вәкаләтле орган яки физик һәм юридик затларнын инициативасы буенча үткәрелә. Ачык тыңлауларны үткәрү буенча вәкаләтле орган булып оештыру комитеты тора.

3. Ачык тыңлауларны уздыру турында карар кабул ителгәннән соң 7 эш көне дәвамында вәкаләтле орган аларны үткәрү турында «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә муниципаль актларынын публикациясе өчен билгеләнгән рәсми массакүләм мәгълумат чараларында бастыра.

Ачык тыңлаулар ачылыр алдыннан аларнын катнашучыларын:

юридик зат өчен - юридик затнын тулы исемен, дәүләт теркәве мәгълуматларен;

шәхси эшмәкәр өчен - исем-фамилиясен, атасынын исемен, шәхси эшмәкәр сыйфатында гражданнын һәм дәүләт теркәве мәгълуматларын;

физик затлар өчен - исем-фамилиясен, атасынын исемен, туган елын, яшәу урыны адресын курсәтеп, мәжбури теркәу үткәрелә.

4. Ачык тыңлауларнын нәтижәсе аларны уздырунын датасы һәм урыны, катнашучылар һәм анда булганнарнын саны, ачык тыңлауларнын

рәисенец, сәркатибенең фамилиясе, исеме, атасының исеме, чыгышларның эчтәлегә, тавыш биру нәтижәләре һәм кабул ителгән карарлар күрсәтелгән беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Беркетмә ике нөсхәдә төзелә һәм ачык тыңлауларның рәисе һәм сәркатибе тарафыннан имзалаштырыла. Беркетмәгә ачык тыңлауларда катнашучыларның исемлегә беркетелә.

5. Жәмгыять сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлауларның нәтижәләре

вәкаләтле орган тарафыннан каралалар һәм жәмгыять сервитутларын билгеләү өчен мөмкин булган кирәкле документларга кушылалар.

Жәмгыять сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлаулар беркетмәсе срогы - өч ел. Вәкаләтле орган житәкчесе жәмгыять сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлаулар беркетмәсен саклау өчен жаваплы.

14нче Статъя Ачык тыңлауларда жылылык белән тәэмин иту схемаларының проектын карау үзенчәлекләре

Жылылык белән тәэмин иту схемаларының проекты буенча ачык тыңлаулар 2012 елның 22 февралендәге “Жылылык белән тәэмин иту схемаларына, аларны эшләу һәм раслау тәртибенә таләпләр турында”гы Россия Федерациясе Хөкүмәте карарының 154 нче номеры нигезендә каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып үткәрелә.

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенде муниципаль берәмлегенде ачык тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы Нигезләмәгә 1 нче Кушымта

ХАЛЫК АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАР БИЛГЕЛӘУ ТУРЫНДА ГАРИЗА

_____ кеше санында инициатив төркем, исемлек төркеп бирелә, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенде муниципаль берәмлеге халыкның инициативасы буенча тубәндәгә сораулар буенча ачык тыңлаулар билгеләргә тәкъдим итә:

Ачык тыңлаулар уздыруның мөкимлеген дәлилләү:

Кушымта (чынлыкта күрсәтелгән документлар фаразлана):

- 1) муниципаль хокукый акт проекты (кертелгән очракта);
- 2) аңлатма хаты;
- 3) финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру өстәмә матди чыгымнар һәм башка чыгымнар таләп иткән муниципаль хокукый акт кертелгән очракта);
- 4) гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;
- 5) гражданнарның инициатив төркемен тезу турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;
- 6) бергә төркеп жибәрелә торган хат.

Гражданнарның инициатив төркеме
вәкаләтле вәкиле _____

(имза)

(Ф. И. О.)

Гражданнарның инициатив төркеме
сәркатибе _____

(имза)

(Ф. И. О.)

«Татарстан Республикасы Теләче
муниципаль районы

Айдар авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм
уздыру тәртібе турындагы Нигезләмәгә 2 нче
кушымта

ИНИЦИАТИВ ТӨРКЕМ ӘГЪЗАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Фамилиясе, исеме, атасынын исеме һәм туган елы (18 яшьтә- туган елы һәм ае)	Яшәу урыны адресы	Паспорт мәгълүмәтләре (шәхесне раслый торган документ сериясе, номеры, кем тарафыннан һәм кайчан бирелгәнлеге)	Шәхси имза

Гражданнарнын инициатив
төркеменен вәкаләтле вәкиле

_____ (имза)

_____ (Ф. И. О.)

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлегенде муниципаль берәмлегенде ачык тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы Нигезләмәгә 3нче кушымта

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕ

« _____ » мәсьәләсе буенча:

Без, тубәндә имза куючылар,

_____ ” мәсьәләсе буенча муниципаль берәмлек халкының инициативасы буенча ачык тыңлаулар үткәрүне хуплайбыз,

№ п/п	Фамилиясе, исеме, атасының исеме	Фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм туган елы (18 яшьтән- туган елы һәм ае)	Яшәу урыны, адресы	Гражданның паспортының яки паспортны алыштыручы документының сериясе һәм номеры	Шәхси имза

Язылу кәгазен

таныйклайм _____

Фамилиясе, исеме, атасының исеме, гражданның паспортының яки паспортны алыштыручы документының сериясе һәм номеры (аны аңа биргән органның исеме яки кодын күрсәтеп), имза жуючы затның яшәу урыны, имзасы һәм аны кертү датасы).

Гражданның инициатив төркеменен вәкаләтле вәкиле _____

(имза)

(Ф. И. О.)

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртібе турындагы Нигезләмәгә 4нче кушымта

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕН ТИКШЕРУ БЕРКЕТМӘСЕ

« _____

мәсьәләсе буенча:

“Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеген” муниципаль берәмлеге Советына ачык тыңлаулар уздыруны хуплаган гражданнарның тәкъдим ителгән имзалар саны

Сайлаучыларның имзалары тикшерелгән _____, шуларның _____ гамәлдә булмаган дип табылды:

_____ тубәндәге сәбәпләр буенча:

Гамәлдә тугел дип табылган имзалар саны -

Советка хакыйкый тәкъдим ителгән гамәлдә дип табылган имзаларның гомуми саны тәшкил итә: _____.

Эш төркеме житәкчесе _____
(имза)

(Ф.И.О.)

Эш төркеме әгъзалары _____
(имза)

(Ф.И.О.)

(имза)

(Ф.И.О.)

(дата, вакыт)

Гражданнарның инициатив төркеме
вәкаләтле вәкиле

(имза)

(Ф.И.О.)

Гражданнарның инициатив
төркеме сәркатибе

(имза)

(Ф.И.О.)

Телдэн нэм язма рэвештэ кертелгэн рекомендациялэр нэм тэкъдимнэр саны,
_____, шул исэптэн:

№ п/п	Рекомендациялэр нэм тэкъдимнэр	Гариза бирүчө

Ачык тыңлауларда рэислек итүчө: _____
(имза) (Ф. И. О.)

Ачык тыңлауларнын сэркатибе: _____
(имза) (Ф. И. О.)

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы Нигезләмәгә бнчы кушымта

ХАЛЫК АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ НӘТИҖӘЛӘРЕ ТУРЫНДА БӘЯЛӘМӘ

«__» _____ 20__ ел.

Инициатива буенча ачык тыңлаулар:
билгеләнгән

№ _____ (муниципаль хокукый акт)
(муниципаль хокукый акт исеме)

бастырылган
(халыкка житкерелгән: _____ үткәрелгән
_____ адрес буенча:
(үткәрү датасы)

Ачык тыңлауларга чыгарылган сорау (сораулар) _____

Ачык тыңлаулар үткәрүнең инициаторы _____

Ачык тыңлаулар үткәрү датасы, вакыты һәм урыны

Ачык тыңлаулар уткәрүче оештыру комитеты _____

Ачык тыңлауларда катнашучылар турында, шул исәптән катнашырга хокук алганнар турында мәгълумат

Ачык тыңлауларга чыгарылган жирле аһамияткә ия сорау (сораулар) буенча тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрнен, бердәм исемлеге:

Фикер алышуга чыгарылган сораулар		Экспертларнын һәм катнашучыларнын тәкъдимнәре һәм кинәшләре		Тәкъдимнәр, рекомендацияләр) кертелә хуплана)	Искәрмә
	Сорау формулировкасы яки проект атамасы	№ п/п	Тәкъдим тексты	Катнашучы экспертынын Ф.И.О.	
1		1.1			
		1.2			
2		2.1			
3		2.2			
		3.1			
		3.2			

Жирле аһамияттәге мәсьәләне хәл итүнең йомгаклау варианты:

Ачык тыңлауларда катнашучыларнын тавыш бирүнәтижәләре:

яклап _____ (кеше)

каршы _____ (кеше)

икеләнгән _____ (кеше)

Оештыру комитеты рәисе

Оештыру комитеты сәркатибе